

רע"פ 483/14 - טל דוד אמסלם נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 483/14

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט א' שהם

המבקש: טל דוד אמסלם

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי מרכז-לוד, מיום 23.9.2012, בעפ"ת
38287-02-12, מיום 07.02.2012, שניתן על-ידי כב'
השופטת נ' אהד

תאריך הישיבה: י"ט באייר התשע"ד (19.5.2014)

בשם המבקש: עו"ד ארז אמיגה; עו"ד יפים וקסלר

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

החלטה

עמוד 1

1. לפנינו בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת נ' אהד), בעפ"ת 38287-02-12, מיום 23.9.2012, בערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (כב' השופטת מ' כהן), בפ"ל 2303-02-11, מיום 7.2.2012.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 5.8.2009, נהג המבקש ברכב משא בכביש 41, שעה שרישיון הנהיגה שלו נפסל על-ידי בית המשפט לתעבורה בבאר שבע, וללא פוליסת ביטוח בת תוקף. שוטרים שהיו בנתיב הנסיעה הורו לו לעצור את הרכב, אך המבקש המשיך בנסיעה, וכאשר עצר, החליף המבקש מקומות עם נוסע שישב לצידו. ביום 16.2.2011, הרשיע בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (להלן: בית המשפט לתעבורה) את המבקש, בהיעדרו, בעבירות הבאות: נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; אי ציות להוראות שוטר במדים, לפי תקנה 23(א)(1) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961; ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בתוקף, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

3. ביום 7.2.2012, נגזר דינו של המבקש. בית המשפט הדגיש את חומרת העבירות בהן הורשע המבקש, אשר מהוות "זלזול בוטה בהחלטות שיפוטיות וברשויות האכיפה"; ואת דבר קיומו של עבר פלילי ותעבורתי מכביד, העומד לחובת המבקש. לקולה, נשקלו נסיבותיו האישיות של המבקש, ובכללן מצבו הבריאותי. המבקש הופנה אל הממונה על עבודות השירות, ובחוות הדעת שהוגשה מטעמו נאמר כי המבקש איננו מתאים לריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, מסיבות רפואיות. בעקבות כך, קבע בית המשפט לתעבורה "לאחר ששקלתי את כל השיקולים הנ"ל מצאתי כי יש לגזור על הנאשם [המבקש] עונש של מאסר שניתן היה לרצות בעבודות שירות לתקופה המקסימלית של 6 חודשים כך סברתי. יחד עם זאת, מאחר ולא נמצא מתאים מצאתי להתחשב בכך. לפיכך, נגזרו על המבקש העונשים הבאים: 3 חודשי מאסר לריצוי בפועל; פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 20 חודשים; 6 חודשי פסילה על תנאי, למשך שלוש שנים; ו-10 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים.

4. המבקש ערער על חומרת העונש לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד. לטענתו, ההחלטה להשית עליו עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריה, נובעת ממגבלה רפואית ממנה הוא סובל, והחלטה זו איננה מוצדקת. המבקש טען, כי ראוי היה לבחור בחלופות אחרות לריצוי העונש, כגון: עבודות שירות בהיקף מצומצם יותר מבחינת שעות העבודה, באופן ההולם את מגבלותיו הרפואיות, או ביצוע של"צ במסגרת דומה של שעות. בגדרו של הליך הערעור הסכים המבקש, באמצעות בא-כוחו, עו"ד קובי סודרי (הודעתו מיום 6.5.2012), כי תיערך בעניינו של המבקש חוות דעת עדכנית של הממונה על עבודות השירות, ונאמר בהודעה כי במידה שחוות הדעת תהיה שלילית - ימחק הערעור, ו"אם ימצא [המבקש] מתאים לרצות עבודות שירות - יומר עונשו בהתאם".

5. בחוות הדעת העדכנית מטעמו של הממונה על עבודות השירות, נאמר כי המבקש כשיר לבצע עבודות שירות, בהיקף של 6 שעות ליום, תוך התחשבות במחלת הקרוהן ממנה הוא סובל. בשלב זה, הסכימה המשיבה "לעבודות שירות בהיקפן המלא כפי שעמד לנגד עיני בית משפט קמא", כאשר המבקש טען לנסיבות משפחתיות

מקלות. יצויין, כי בטיעונו של עו"ד קובי סודרי, בא-כוחו הקודם של המבקש, מיום 15.4.2012, נאמר כי יש להשית על מרשו עבודות שירות באופן התואם את מגבלותיו הרפואיות, ובמקביל ביקש עו"ד סודרי לקצר משמעותית את תקופת הפסילה שהוטלה על המבקש.

6. בפסק דין, מיום 23.9.2012, הורה בית המשפט המחוזי כי תחת עונש המאסר מאחורי סורג ובריה, ירצה המבקש 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות. בזאת לא תם ההליך, והמבקש הגיש בזו אחר זו שלוש בקשות לדחיית מועד ביצוע העונש (מיום 18.10.2012, מיום 24.12.2012, ומיום 21.2.2013), וכן בקשות לדחיית מועד הדיון בעניינו ולעריכת חוות דעת מעודכנת של הממונה על עבודות השירות. במהלך דיון שנערך ביום 15.9.2013, טען המבקש לקיומן של סיבות משפחתיות וכלכליות והוסיף "אני מבקש לקצר את משך עבודות השירות לחצי שנה ואם אפשר לפחות", אך בית המשפט לא ראה לנכון לקצר את משך עבודות השירות ובפסק דין משלים, שניתן על-ידו במועד זה, נקבע כי המבקש יחל בביצוע העונש ביום 6.10.2013.

7. ביום 13.10.2013, התייצב המבקש לריצוי עבודות השירות. כעבור 6 ימים בלבד, נפגע המבקש בידו, ביצוע עבודות השירות הופסקו, וחודש רק ביום 16.1.2014, במקום אחר.

8. ביום 3.12.2013, הגיש המבקש בקשה להארכת מועד להגשת בקשה למתן רשות ערעור. בקשה זו נדחתה, בהחלטתו של הרשם ג' שני מיום 21.11.2013. המבקש ערער על החלטת הרשם, וערעורו התקבל על-ידי השופט ס' ג'ובראן, בפסק דין מיום 8.1.2014. נקבע בפסק הדין, כי עניינו של המבקש מעורר, לכאורה, סוגיה משפטית עקרונית ולכן יש מקום ליתן ארכה להגשת בקשת רשות ערעור, וזאת, למרות האיחור הרב בהגשת הבקשה, ללא סיבה מספקת (בש"פ 8197/13).

9. בהחלטתו של חברי השופט ח' מלצר מיום 19.2.2014, נקבע כי הבקשה לרשות ערעור תובא בפני הרכב בהקדם, וביום 12.3.2014, התקבלה בקשה לעיכוב עבודות השירות, עד להכרעה בבקשה לרשות ערעור. יצויין, כי עד כה ביצע המבקש, בסך הכל, עבודות שירות במשך כשני חודשים.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבה

10. בבקשה שלפנינו נטען לקיומה של שאלה עקרונית, אשר מצדיקה ליתן רשות ערעור בעניינו של המבקש. לטענתו של המבקש, עונשו הוחמר בפסק-דינה של ערכאת הערעור, מבלי שהמשיבה הגישה ערעור על קולת העונש. זאת, בניגוד להוראת סעיף 217 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). המבקש טוען בנוסף, כי עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, הוא עונש מאסר לכל דבר ועניין, ומכאן, שהארכת תקופת המאסר היא בבחינת החמרה בעונשו. לדברי המבקש, הוא לא הסכים מעולם להמרת עונש המאסר בפועל בתקופה ארוכה יותר של עבודות שירות. עוד הוסיף המבקש וטען, כי הארכת תקופת המאסר על-ידי ערכאת הערעור, גם אם מדובר בעבודות שירות, עלולה להרתיע נאשמים שהורשעו מלערער על גזר הדין, מחשש שערכאת הערעור "תחמיר" בעונשם.

11. בתגובת המשיבה נאמר, כי השאלה, האם ריצוי מאסר ממושך יותר בדרך של עבודות שירות מהווה החמרה

בעונש, אינה מתעוררת בנסיבות המקרה דנן. זאת שכן, לטענת המשיבה, התוצאה אליה הגיע בית המשפט המחוזי היא "על דעת המערער [המבקש]". לשיטת המשיבה, ערעורו של המבקש הופנה כלפי החלטתו הסופית של בית המשפט לתעבורה, לפיה אין אפשרות להורות על ריצוי המאסר בדרך של עבודות שירות, לנוכח חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות. לפיכך, האפשרות היחידה שעמדה על הפרק במסגרת הדיון בערעור היתה להחזיר על כנו את העונש ה"מקורי", אותו ביקש בית המשפט לתעבורה להשית על המבקש, מלכתחילה. עוד נטען, כי התנהגותו וטענותיו של המבקש לאחר מתן פסק הדין בערעור, מלמדות על הסכמתו להארכת תקופת המאסר, ככל שהיה עליו לרצות את עונשו בדרך של עבודות שירות.

12. בדיון שהתקיים לפנינו, חזר בא-כוחו דהיום של המבקש, עו"ד ארז אמיגה, וטען, כי בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו של המבקש בכך שהאריך את תקופת המאסר, גם אם מדובר במאסר שריצוי בדרך של עבודות שירות. בין היתר, טען המבקש כי קיים חשש שמא לא יעלה בידו לבצע את עבודות השירות כנדרש, ואז יוטל עליו לרצות את יתרת התקופה מאחורי סורג ובריא. המבקש, חזר וטען, כי הוא לא הביע את הסכמתו להארכת תקופת המאסר, מעבר לתקופה שנקבעה בגזר דינו, ולשיטתו של המבקש, הסכמה מעין זו צריכה להיות מפורשת וברורה. לשיטת המבקש, אין גם מקום, בשלב זה, להשית עליו עונש מאסר מאחורי סורג ובריא למשך שלושה חודשים, מאחר שבית המשפט המחוזי כבר נעתר לבקשתו לריצוי העונש בדרך של עבודות שירות.

מנגד, טענה באת-כוח המשיבה, עו"ד עידית פרג'ון, כי המבקש הסכים להמיר את עונש המאסר בפועל, בעבודות שירות לתקופה המקורית, היינו לשישה חודשי עבודות שירות. לדבריה, גם אם מדובר בהסכמה "משתמעת", הרי שדי בכך, כדי להקים את סמכותו של בית המשפט המחוזי. המשיבה הוסיפה וטענה, כי במקרים שבהם המערער מסכים לשינוי רכיבי העונש, יש לשמר את סמכותה של ערכאת הערעור להתאים את העונש לנסיבות המקרה.

דיון והכרעה

13. כידוע, לא בנקל ייעתר בית משפט זה לבקשה למתן רשות ערעור. הלכה היא מלפנינו, כי רשות ערעור תינתן רק במקרים שבהם מתעוררת שאלה משפטית רחבת היקף, או סוגיה בעלת חשיבות ציבורית, וכן במקרים חריגים ביותר בהם קיים חשש לחוסר צדק או לעיוות דין כלפי המבקש (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 3021/14 ספיר נ' מדינת ישראל (13.5.2014); רע"פ 2263/13 אבגי נ' מדינת ישראל (28.4.2014)).

14. לטענת המבקש, עניינו מעורר שאלה משפטית עקרונית אשר מצדיקה מתן רשות ערעור. השאלה אותה מעלה המבקש, היא האם במקום שלא הוגש ערעור על קולת העונש, רשאית ערכאת הערעור להמיר עונש מאסר מאחורי סורג ובריא בעבודות שירות, תוך הארכת תקופת המאסר. נקודת המוצא לדיון בשאלה זו, מצויה בסעיפים 213 ו-217 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). סעיף 213 מעניק סמכויות רחבות לערכאת הערעור בפלילים, כדלהלן:

"(1) לקבל את הערעור, כולו או מקצתו, ולשנות את פסק הדין של הערכאה הקודמת או לבטלו וליתן אחר במקומו, או להחזיר את המשפט עם הוראות לערכאה הקודמת;

(2) לדחות את הערעור;

(3) ליתן בקשר לפסק הדין כל החלטה אחרת שהערכאה הקודמת היתה מוסמכת לתתה" (ראו גם סעיפים 215, 216 ו-220 לחוק סדר הדין הפלילי).

לצד זאת, סעיף 217 לחוק סדר הדין הפלילי מגביל את שיקול דעתו של בית המשפט שלערעור, ומורה כי "בית המשפט לא יגדיל עונש שהוטל על נאשם, אלא אם הוגש ערעור על קולת העונש". בדנ"פ 8086/01 איזן נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(5) 625 (2005), נקבע כי תכליתו העיקרית של הסעיף היא "להגן על הנאשם שלא יחשוש לערער על הרשעתו ועל העונש שנגזר עליו, שמא יצא נפסד ועונשו יוחמר" (פסקה 22 לפסק-דינו של המשנה לנשיא מ' חשין). תכלית נוספת "עניינה בצורך להבטיח כי בעניינו של הנאשם יתקיים הליך אדברסרי הוגן וצודק", ונאמר, בהקשר זה, כי תחושת הצדק נפגעת במקרים בהם בית המשפט מחמיר עם הנאשם, מבלי שהוגש ערעור על קולת העונש (פסקה 29 לפסק-דינו של השופט א' מצא).

15. על הקשיים העשויים להתעורר בפרשנות סעיף 217 לחוק סדר הדין הפלילי, עמד י' קדמי בספרו על סדר הדין בפלילים, חלק שלישי, בעמ' 1927 (מהדורת תשס"ט-2009):

"החוק נוקט בהקשר זה לשון של 'הגדלת' העונש ולא 'החמרתו'. כאשר המדובר ב'הגדלה' של סוג עונש מסויים לא מתעוררות בעיות בהקשר זה. ברם, כאשר המדובר בהחלפת סוגי עונש אלו באלו מתעוררות בהקשר זה בעיות קשות, כגון: האם קנס בשיעור מירבי הינו עונש 'גדול' יותר מאשר מאסר ליום אחד; האם מאסר על תנאי לתקופה ממושכת הינו עונש 'גדול' יותר מאשר מאסר בפועל לתקופה קצרה"

לעיון בהחלטות שניתנו בסוגיות אלה ראו, בין היתר: ע"פ 10549/06 פלוני נ' מדינת ישראל (7.3.2007); רע"פ 2226/07 מוראד נ' מדינת ישראל (29.3.2007); רע"פ 2930/03 רינגורט נ' מדינת ישראל (20.12.2005); וכן, ראו מחלוקת שנתגלעה בין שופטי בית המשפט המחוזי בחיפה במסגרת ע"פ 2682/02 קובליוב נ' מדינת ישראל ((2.1.2003)).

16. המרת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה, בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מהווה הלכה למעשה, הקלה באופן ריצוי העונש. השאלה העומדת לדיון היא, האם ערכאת הערעור רשאית להאריך את תקופת המאסר, לצד ההקלה באופן ריצוי העונש, נוכח האמור בסעיף 217 לחוק סדר הדין הפלילי. לשאלה זו יש פנים לכאן ולכאן.

מחד גיסא, ניתן לטעון, כי אין דין כליאה בבית האסורים כדין ביצוע עבודות שירות, גם אם לתקופה ממושכת יותר. עוצמת הפגיעה בחירות היא שונה במובהק, כאשר מדובר בכליאה מאחורי סורג ובריה, ואין צורך להאריך בהסבר. בשל כך, לא מעט נאשמים מעדיפים כי יושת עליהם עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, גם אם הוא ארוך יותר במשכו, מאשר לרצות עונש מאסר בפועל. כך למשל, עונש של 5 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, עשוי להיתפס כעונש קל יותר מאשר עונש של 4 חודשי מאסר בפועל (ע"פ 6902/12 פלוני נ' מדינת ישראל (18.3.2013) (להלן: עניין פלוני)).

מאיך גיסא, יש רגליים לגישה לפיה מבחינה משפטית גרידא, עבודות שירות אינן אלא דרך ריצוי עונש מאסר בפועל ומדובר באותו סוג עונש (סעיפים 51-א-51ב לחוק העונשין; וראו, למשל, רע"פ 9961/06 טבגה נ' מדינת ישראל (4.12.2006)). הדבר מתבטא, בין היתר, באפשרות להמיר את עבודות השירות במאסר לריצוי בפועל, במידה שהנאשם אינו ממלא את חובותיו בביצוע עבודות השירות (סעיף 51ט לחוק העונשין). כמו כן, במקרים בהם נגזר על נאשם לרצות מאסר בדרך של עבודות שירות, "בכפוף לחוות דעת הממונה", ובהמשך מתברר כי חוות הדעת היא שלילית, נשלח הנאשם לרצות את מלוא תקופת המאסר מאחורי סורג ובריה (רע"פ 642/14 יצקוב נ' מדינת ישראל (10.3.2014)). הדין איננו מכיר ב-"יחס המרה" כלשהו בין מאסר ממש לבין מאסר בדרך של עבודות שירות, באופן אשר עשוי לבטא את ההבדל הקיים בין אופני ריצוי עונש המאסר.

הדין בסוגיה זו מעורר שאלות נוספות, ובהן השאלה האם הגדלת העונש נבחנת מתוך נקודת מבט סובייקטיבית, כלומר בעיני הנאשם הספציפי, או לפי אמת מידה אובייקטיבית המשותפת לכלל הנאשמים (ראו, בהקשר זה, עניין איזן, בפסקה 25 לפסק-דינו של השופט א' מצא).

17. כפי שניתן לראות, שאלה זו היא אכן שאלה משפטית כבדת משקל, אשר עשויה להצדיק מתן רשות ערעור במקרים המתאימים. ואולם, וכפי שיפורט להלן, סבורני כי אין צורך להכריע בשאלה העקרונית במסגרת ההליך הנוכחי, והדין בשאלה האם רשאית ערכאת הערעור להאריך את תקופת המאסר, בעודה ממירה אותה ממאסר בפועל לעבודות שירות, יעשה לעת מצוא.

18. נקבע בפסיקה, כי מקום בו נתן המערער את הסכמתו להארכת תקופת המאסר, תוך הקלה באופן הריצוי, ערכאת הערעור איננה מנועה מלעשות כן (עניין פלוני). בהתאם להלכה זו, נתונה האפשרות בידי המערער להסכים לכך שיושת עליו עונש, אשר בעיניו הוא הולם וקל יותר. הסמכות הנתונה לערכאת הערעור להאריך את תקופת המאסר בפועל, בהסכמת המערער, תוך קביעה כי דרך הריצוי תהא בעבודות שירות, מתיישבת, לטעמי, עם סעיף 217 בשני אופנים. על פי אפשרות אחת, הוראת סעיף 217 לחוק סדר הדין הפלילי, היא הוראה דיספוזיטיבית, ולכן הסכמת הצדדים מקנה לבית המשפט את הסמכות להאריך את תקופת המאסר. על פי הסבר אחר, ניתן לומר כי בעצם הסכמתו של המערער גלומה עמדתו לפיה אין מדובר בהחמרה בעונשו, ולכן במקרה כזה לא חלה ההגבלה הקבועה בסעיף 217.

19. ובחזרה לענייננו. השאלה, אותה עלינו לבחון בשלב זה, היא האם במקרה דנן הסכים המבקש לרצות את מאסרו בדרך של עבודות שירות, למשך תקופה ארוכה יותר מזו שנקבעה כמאסר בפועל בגזר דינו של בית המשפט לתעבורה. כפי שצויין לעיל, במסגרת הערעור הסכים המבקש כי "אם ימצא מתאים לרצות עבודות שירות - יומר עונשו בהתאם". בהודעה זו גלומה הסכמתו של המבקש להארכת תקופת המאסר, וזאת לנוכח עמדתו הברורה של בית המשפט לתעבורה, לפיה הוא שקל בתחילה להשית על המבקש שישה חודשי עבודות שירות. בית המשפט לתעבורה הבהיר כי רק לאחר שהדבר לא התאפשר, בשל חוות דעתו השלילית של הממונה על עבודות השירות, הושתו על המבקש 3 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריה. המבקש היה מודע היטב לדברים אלו, וכאשר הסכים להמיר את העונש "בהתאם", במידה שיימצא מתאים לריצוי עבודות שירות, ניתן לראות בכך משום הסכמה לאופציה העונשית שעמדה על הפרק בעבר, ככתבה וכלשונו.

20. בנוסף, בערעור שהגיש המבקש, הוא הליון על כך שלא נמצאה חלופה אחרת לריצוי עונש המאסר. לאורכו

של כל ההליך הממושך בבית המשפט המחוזי, נסובו הדיונים סביב השאלה מהי הדרך הראויה לריצוי עונש המאסר, מבלי שעלתה, ולו פעם אחת, הטענה, כי יחס ההמרה צריך להיות אחד לאחד. מן החומר שהוצג לפנינו עולה בבירור, כי לו טען המבקש בפני בית המשפט המחוזי, שאין אפשרות חוקית להשית עליו עבודות שירות לתקופה העולה על 3 חודשים, בית המשפט המחוזי היה נמנע מלהתערב בפסק דינו של בית המשפט לתעבורה, והיה דוחה את הערעור. הדבר משתמע מפסק הדין שניתן בערעור, אשר מתמקד כולו בשאלת האפשרות לביצוע עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, ואין בו כל ביטוי לכך שבית המשפט המחוזי מצא טעם להקל בעונשו של המבקש, ככל שהדבר נוגע למשכה של תקופת המאסר. זאת ועוד, ההתייחסות היחידה למשכו של רכיב עונשי כלשהו, נוגעת לעניין תקופת הפסילה, ולא בהקשר לתקופת המאסר לריצוי בפועל בדרך של עבודות שירות.

21. יתר על כן, לאחר שניתן גזר הדין בערעור, נמשכה ההתדיינות בבית המשפט המחוזי, מבלי שנשמעה מצד המבקש טענה ל"החמרה" בעונשו, או כי ננקטו צעדים עונשיים שלא בהסכמתו. בקשת רשות הערעור הוגשה בחלוף כשנה מן המועד בו ניתן פסק הדין, ורק אז, לאחר שהוחלף הייצוג, טען המבקש להעדר סמכות להחמיר, כביכול, בעונשו. התנהגות זו של המבקש, מלמדת, לכל הפחות, על הסכמה משתמעת להארכת תקופת המאסר בעבודות שירות, ולטעמי אף מעבר לכך. במקרה דומה לענייננו נאמר:

"המשיבה [הסכימה] להפחתה בעונש המאסר ובלבד שיוגדל מרכיב הקנס, אשר נקבע בעונש. המבקש, אשר היה מודע לדרישה זו, והיה מודע לנטייתו של בית-המשפט לאזן בצורה כזו את ההפחתה בעונש המאסר, לא הביע כל התנגדות, ורק הביע טרזוניה אשר נרשמה בפרוטוקול, על כך שירד מנכסיו. בית-המשפט המחוזי ציין בפסק-דינו, כי: '...לאחר שהצדדים קיבלו את המלצתנו...' לפיכך, די בכך לדחות את בקשת רשות הערעור שלפני, שכן היה על המבקש להעלות טענותיו בעניין זה עוד בפני בית-המשפט המחוזי" (רע"פ 5153/05 שטיינר נ' מדינת ישראל (26.6.2005) (להלן: עניין שטיינר).

המסקנה המתבקשת מן המכלול היא, כי המבקש הביע את הסכמתו, בין במילים ובין בהתנהגות, לכך שערכאת הערעור תמיר את עונש המאסר לריצוי בפועל בעבודות שירות לתקופה ממושכת יותר.

22. הדעת נותנת, כי המבקש לא העלה את הטענה הנוגעת למשך תקופת המאסר, בפני ערכאת הערעור, מתוך הבנה כי אם תתקבל טענה זו היא תרע את מצבו, בכך שהוא יאלץ לרצות עונש מאסר מאחורי סורג ובריה. רק בתום דיונים אינספור, ובחלוף כשנה מאז ניתן פסק הדין, בחר המבקש להגיש בקשת רשות ערעור על פסק הדין, בטענה כי הוא ניתן בחוסר סמכות. מובן, כי לו היה המבקש מעלה בפני בית המשפט המחוזי את טענתו הנוכחית, ובכל זאת היה ניתן פסק הדין כפי שניתן, היה עלינו להידרש לשאלה האם מדובר בסטייה מהוראת סעיף 217 לחוק סדר הדין הפלילי, כמפורט לעיל. ואולם, משהמבקש לא עשה כן, ומאחר שהסכמתו להארכת משך המאסר לצורך ריצוי העונש בעבודות שירות, מופיעה לאורך הליך הערעור כולו, איננו נדרשים להכריע בשאלה מעניינת זו, ונותירה בצריך עיון, כאמור לעיל.

23. לסיום, לא למותר הוא להעיר כי בחינת התמונה בכללותה, אינה מחמיאה להתנהלותו ולתום ליבו של המבקש, וזאת בלשון המעטה. במסגרת הטיעונים לעונש טען המבקש, כי הוא אינו מסוגל לרצות עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, בשל הדרישה לעבודה במשך 6.5 שעות ביום. בית המשפט לתעבורה מצא, לאחר שעיין בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות, כי אכן אין אפשרות להורות על ביצוע עבודות שירות, ולפיכך השית עליו מאסר לריצוי בפועל לתקופה קצרה יותר. על תוצאה זו הלן המבקש וטען כי נעשה לו עוול והוחמר בדינו, אך בשל מגבלותיו

הרפואיות. בית המשפט המחוזי לא התעלם מטענותיו אלה של המבקש, והורה על קבלת חוות דעת מעודכנת מטעם הממונה על עבודות השירות, אשר עלה בידו להתאים למבקש עבודת שירות העונה על צרכיו הרפואיים. בהתאם לכך, נשלח המבקש לרצות את עונשו בדרך של עבודות שירות, ונזכיר כי זו היתה האפשרות המועדפת, מבחינתו של בית המשפט לתעבורה. לאחר כל זאת, מצא המבקש להיתלות בטענה משפטית, לפיה בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו שלא כדין. כפי שהובהר לעיל, המבקש הסכים לריצוי עונשו בדרך של עבודות שירות, תוך החזרת המצב לקדמותו מבחינת משכן של העבודות, ואין חולק כי הוא נמנע מלהעלות כל טענה בהקשר הנדון. בנסיבות אלה, עצם הבקשה לקבלת סעד מבית משפט זה משקפת התנהלות חסרת תום לב, שהיא בבחינת אחוז בזה וגם מזה אל תרפה ידך.

24. לנוכח המסקנה, לפיה עונש המאסר בעבודות שירות לתקופה של שישה חודשים הושת על המבקש בהסכמתו, אין מתעוררת, במקרה דנן, כל סוגיה משפטית עקרונית, המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי", ולפיכך אציע לחבריי לדחות את הבקשה לרשות ערעור.

המבקש יתייצב לריצוי יתרת עונש המאסר בעבודות שירות שהוטל עליו, ביום 4.8.2014, עד לשעה 10:00, בפני הממונה על עבודות השירות במחוז הדרום, כשברשותו תעודת זהות ועותק מהחלטה זו.

שׁוֹפֵט

השופט ח' מלצר:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

השופט י' עמית:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

הוחלט כאמור בחוות דעתו של השופט א' שהם.

עמוד 8

ניתנה היום, י"ז בתמוז התשע"ד (15.7.2014).

שופט

שופט

שופט
